

Szükséges hozzátenni, hogy mindez a fasiszta szellem átvitele művészi térre, mert itt is formába és képekbe öntik az olaszok által elért mentális és erkölcsi közszellemet. Nem lehet csodálkozni tehát azon, hogy miután a nép belső viszonyai és a művészek esztétikai célkitűzései között ilyen egységet értünk el, mi művészek visszatértünk hozzá. A korszerű olasz művészet tényleg előszeretettel mutatja be korának eseményeit, embereit s nem akar többé teóriát csinálni az ecsettel és a vésővel, hanem mesélni akar. Elbeszélni a történetet, elbeszélni azt, amit jelenleg élünk, mint ahogy a multban, az emberiség legnagyobb teremtő pillanataiban meggyőződéssel meséltek. Elmondani mindezt a fasiszta rezsim által a tömegével emelt közmunkák, iskolák, templomok, stadionok, törvényszékek, kórházak, laktanyák, minisztériumok festett falain s ezek fennmaradnak, hogy tanubizonyságot tegyenek a Mussolini által megteremtett új Olaszországról.

A jövőnek illetően meglátása, amelyben a művészet megtalálja a nemzet életében működését és hasznosságát, az egészen biztosan az a főtényező, mely az olasz művészeket munkájukban leginkább serkenti. Ők hisznek küldetésükben s ez a hit adta meg azt az erőt, hogy minden más ország irányától elkülönüljenek. A modern olasz művészet sikere és befolyása egész Európában terjedőfélben van. Nagyrészt ennek köszönhető, ha az egyetemes művészet, amely régebben anarchisztikus zűrzavarba tévedt, újból rátért a helyes útra: saját formáinak méltóságára, szellemének emelkedettségére, tiszta technikájára és végül arra a megbecsülésre, amely Olaszországban a művészetet mint foglalkozást veszi körül. Mindezen tulajdonságok hozzájárultak, hogy az európai művészet beteg nézőpontja meggyógyuljon és ebben van a mai olasz művészetnek jelentősége és egyben nemzetközi feladata. Ma Olaszország újból az európai művészet élén halad, mint gazdag művészettörténetnek legszebb korszakában.

MONDD, VÉN HAJÓS.

*A fényes égi vizeken
Hajózol örök idegen.*

*Hold, égi vándor, álmatag,
Dobogsz, magadnak árnya csak.*

*Az éj magányos ormait,
A tornyaiit, a kormait.*

*Szeld ézüsttel öntözöd,
És jársz a csillagok között.*

*Magasba fenn, a mélybe lenn,
Ó, égi vándor, végtelen*

*Siralmak régi társa, kit
Az Isten úz vagy elhajít,*

*Hogy szállj, magányos képzelet,
Az égi kék vizek felett;*

*Mondd, vén hajós, mit ér nekem,
Hogy álmodom halk éjeken,*

*A könnyeket mind elsírom,
S elírom mind a papírom?*

*Mondd, vén hajós, mi célja van?
Talán a cél is céltalan*

*S velem, kit sorsom fogvatart,
Az Isten semmit sem akart?...*

Hódsághy Béla.